BİBLİYOGRAFYA :

Defterdar Sarı Mehmed Paşa, *Zübde-i Vekāyiât* (nşr. Abdülkadir Özcan), Ankara 1995, s. 500, 641, 756; Silâhdar, *Nusretnâme: Tahlil ve Metin* (haz. Mehmet Topal, doktora tezi, 2001), MÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 332, 575-577, 657, 665; *Hadîkatü'l-vüzerâ*, s. 128; Uşşâkizâde İbrâhim, *Uşşâkizâde Târihi* (haz. Raşit Gündoğdu), İstanbul 2005, I, 537-539; II, 704-705, 776, 785, 787; Belîğ, *Nuhbetü'l-âsâr*, s. 110-111; Şeyhî, *Vekāyiu'l-fuzalâ*, IV, 463; Râşid, *Târih*, III, 241-242; *Sefînetü'r-rüesâ*, s. 49-51; Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi* (trc. Vecdi Bürün), İstanbul 1986, VII, 15, 65; N. Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi* (trc. Nilüfer Epçeli), İstanbul 2005, IV, 302; Rifa'at A. Abou-el-Haj, "Karlofça'da Osmanlı Diplomasisi" (trc. Yasemin Saner Gönen), *TT*, XXXII/191 (1999), s. 38-44; XXXII/192 (1999), s. 39-45; Abdülkadir Karahan, "Nâbî", *İA*, IX, 3-4; Bekir Sıtkı Baykal, "Râmî Mehmed Paşa", *a.e.*, IX, 623-624; Münir Aktepe, "Şefik Mehmed", *a.e.*, XI, 384.

RECEP AHISHALI

RÂMİZ
(راميز)

(ö. 1202/1788)

Tarih ve tezkire yazarı, şair.

1148 (1735-36) yılında İstanbul Fatih'te Cebecibaşı Ali Ağa mahallesinde doğdu. Asıl adı Hüseyin olup Azîzzâde diye anılır. Babası Rumeli kadılarından Mustafa Naîm Efendi'dir. Anne tarafından dedesi de Rumeli kadılarındandı. Dedelerinden başlayarak babası, ağabeyi ve dayıları gibi kadıların çok olduğu, şiirle meşgul olan bir ilim ve irfan ortamında yetişen Ramiz çok küçük yaşta babasını kaybetti. Dönemin ileri gelen hocalarından ilim tahsil ederek kendini yetiştirdi. On altı yaşlarında iken Şeyhülislâm Vassâf Abdullah Efendi'den dördüncü teşrifatçılık vazifesiyle 5 Şâban 1165 (18 Haziran 1752) tarihinde ilmiye mesleğine girip dedeleri gibi müderrisliğe intisap ettiyse de geçim sıkıntısı yüzünden kadılık yolunu seçmek zorunda kaldı. Daha sonra Rumeli kazaskerliğinde bulunan şahıslardan yirmi yıl boyunca mahkeme yazışmaları hakkındaki sak usulünü tahsil etti. Hayatının büyük kısmını edebiyat ve tarihle meşgul olarak geçiren Râmiz'in, şuarâ tezkiresinde Îsâzâde Mehmed Sâlih Sahvî Efendi'nin hal tercümesini verirken ondan "mürşidimiz" diye bahsetmesine bakılarak Halvetiyye tarikatının Şemsiyye şubesine mensup olduğu söylenebilir. Gayretli, titiz ve hoşsohbet kişiliğiyle tanınan Râmiz Efendi, bilhassa biyografi alanında verdiği eserlerle XVIII. yüzyılın önemli simaları arasında yer almıştır. Nesrindeki akıcı üslûba karşılık çoğu kendi eserlerinde rastlanan şiirlerinde pek başarılı olamamıştır. Râmiz İstanbul'da vefat etti.

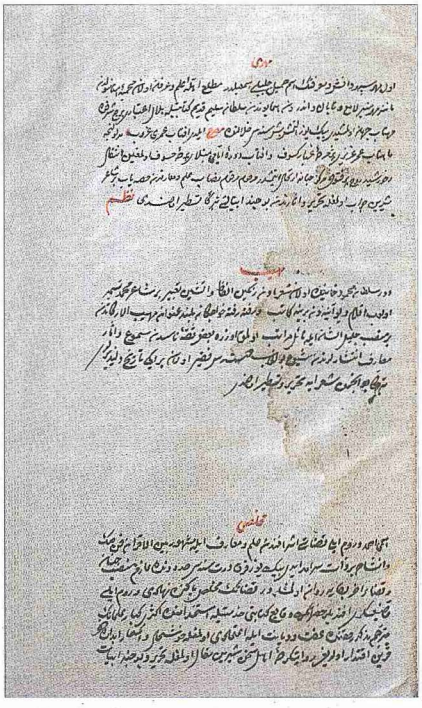

Râmiz'in *Âdâb-ı Zurefâ* adlı eserinden bir sayfa (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3873, vr. 99ᵃ)

Eserleri. 1. *Zübdetü'l-vâkıât*. 1182 (1768) yılı başlarında yazılmaya başlanan eserin mukaddimesinde Receb 1182 – Zilhicce 1188 (Kasım 1768 – Şubat 1775) tarihleri arasındaki altı buçuk yıllık olayları kapsayacağı kaydedilmekle birlikte İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunan (TY, nr. 2395) yegâne nüshada Cemâziyelevvel 1187 (Temmuz 1773) tarihine kadar gelen III. Mustafa devri (1757-1774) olayları anlatılmıştır. İmlâ bakımından yer yer hatalar ihtiva eden bu nüsha, I. Abdülhamid devrinde sadrazam kethüdâsı olup sonradan sadrazam olan Moralı Derviş Mehmed Paşa'ya takdim edilmiştir. **2.** ***Âdâb-ı Zurefâ****. Sâlim Mehmed Emin Efendi'nin *Tezkiretü'ş-şuarâ*'sına zeyil olarak kaleme alınmıştır. Tezkirede 1132-1198 (1720-1784) yılları arasında yetişmiş 376 şairin biyografisi hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş ve isabetli değerlendirmeler yapılmıştır. Eserin bizzat müellif tarafından yazılıp hattat Müstakimzâde Süleyman Sadeddin Efendi'nin düzelttiği orijinal nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunmaktadır (Esad Efendi, nr. 3873). *Âdâb-ı Zurefâ* üzerine bir doktora çalışması yapılmış (1987), bu çalışma daha sonra neşredilmiştir (bk. bibl.). Râmiz'in *Âdâb-ı Zurefâ*'sı ile *Zübdetü'l-vâkıât*'ında rastlanan şiirleri yanında kaynaklarda bazı eserleri gösterilmektedir. *Hadîkatü'l-vüzerâ Zeyli, Devhatü'l-meşâyih Zeyli, Hamîletü'l-kübrâ Zeyli, Keşfü'z-zunûn Zeyli* ve sak usulünü anlatan *Zahîr-i Hükkâm* bunlar arasında sayılabilir. Râmiz'in ayrıca sadâret kaymakamı, kaptan paşalar ve "âgâ-yı dûdmân-ı Bektâşiyân"ın menkıbelerini toplamış olduğu belirtilmektedir (Levend, s. 320).

BİBLİYOGRAFYA :

Râmiz, *Âdâb-ı Zurefâ (Tezkire)*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3873, vr. 7ᵃ, 31ᵇ, 81ᵇ; *a.e.: Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı: İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks-Sözlük* (haz. Sadık Erdem), Ankara 1994, hazırlayanın girişi, s. XV-XXIX; a.mlf., *Zübdetü'l-vâkıât*, İÜ Ktp., TY, nr. 2395, vr. 1ᵇ; *Sicill-i Osmânî*, II, 388; III, 371-372; IV, 424; *Osmanlı Müellifleri*, III, 48; "Âdâb-ı Zurafâ-Râmiz Tezkiresi", *TCYK* (1947), 7. fas., s. 604-605; Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1973, s. 320-323; Ali Canib [Yöntem], "Onikinci Asır Tezkirecilerinden Râmiz Efendi ve Eseri", *HM*, II/27 (1927), s. 3-4; Mehmet Halit [Bayrı], "Tezkereler ve Tezkereciler", *a.e.*, V/107 (1928), s. 44-45; Abdülbâki Gölpınarlı, "Şuara Tezkireleri ve Tezkireciler", *AA*, 2. seri: I (1949), s. 28-31; J. Stewart-Robinson, "The Tezkere Genre in Islam", *JNES*, XXIII (1964), s. 57-65; a.mlf., "The Ottoman Biographies of Poets", *a.e.*, XXIV (1965), s. 57-74; "Ramiz Efendi", *TA*, XXVII, 221; "Âdab-ı Zurafâ", *TDEA*, I, 30; "Râmiz", *a.e.*, VII, 278-279.

SADIK ERDEM

RÂMİZ ABDULLAH PAŞA
(1768 [?]-1813)

Osmanlı kaptan-ı deryâsı.

Kırım'da doğdu. Kırım ulemâsından Abdi Velipaşazâde Seyyid Feyzullah Bey'in oğludur. 1189'da (1775) ailesiyle birlikte İstanbul'a göç etti. Babasının vefatından sonra Tevfik Molla'nın himayesinde bir medreseye yerleştirildi. Medrese tahsilini bitirince ilmiye sınıfına girdi. İlk olarak Kudüs nâibi oldu. Burada Kādirî şeyhi Ebüssuûd Efendi'ye intisap ederek nâiblikten ayrıldı ve iki yıl kadar onun hizmetinde bulundu. İstanbul'a döndüğünde bir yıl Mahmud Paşa Mahkemesi'nde nâiblik yaptı. Mısır'ın Fransa tarafından işgali sırasında (1798) Mısır ordusuna kadı tayin edildi. Bu görevde iken devlet ricâlinin dikkatini çekti ve küçük rûznâmçe mansıbıyla mülkiye sınıfına geçti. Mısır'ın geri alınmasından sonra Mısır emlâkinin tahriri için Mısır'da kaldı. Ordunun ayrılması üzerine meydana gelen isyanda Mısır Defterdarı Recâi Efendi'nin idam edilmesi sırasında gizlenerek